

מבט על, גיליון 269, 21 ביולי 2011

המרוץ לנשיאות ארצות הברית: תמונת מצב לחודש יולי 2011

ג'והנה קורנבלאט

הוועידה המפלגתית של מדינת איווה, המהווה צעד ראשון בתהליך בחירת מועמדי המפלגות הגדולות בארצות הברית לנשיאות המדינה, תתקיים בעוד קצת יותר משישה חודשים. במשך ארבעת העשורים האחרונים, בשלב זה של המרוץ, מועמדה של המפלגה הרפובליקנית לתפקיד היה או נשיא מכהן או מועמד מוביל שכפסע בינו לבין קבלת המינוי למועמדות המפלגה הרפובליקנית לתפקיד נשיא ארצות הברית. עם זאת, עד כה, מועמד שכזה טרם הופיע, מה שמותיר רשימה ארוכה של מתמודדים מטעם המפלגה הרפובליקנית שעדיין מתחרים אלו באלו על ההזדמנות לקרוא תיגר בחודש נובמבר 2012 על ברק אובמה, הנשיא המכהן מטעם המפלגה הדמוקרטית.

המדיניות האמריקאית כלפי ישראל מהווה סוגיה מרכזית בנתיב מסע הבחירות. ב"נאום המזרח התיכון" שנשא הנשיא אובמה באמצע חודש מאי, הוא ציין כי גבולות 1967, לצד חילופי שטחים מוסכמים, צריכים להוות בסיס להסכם שלום בין הישראלים לפלסטינים. בעקבות המהומה שהתעוררה למשמע הכרזה זו, הדגיש אובמה בכינוס השנתי של איפא"ק, שהתקיים כעבור ימים אחדים, כי דבריו בנושא גבולות 67 "הוצאו מהקשרם", וכי מסגרת בסיסית זו היוותה מאז ומתמיד נקודת פתיחה למשא ומתן, גם בתקופת נשיאותו של ביל קלינטון.

המועמדים מטעם המפלגה הרפובליקנית מיהרו לתקוף את עמדתו של אובמה ביחס לישראל. להלן סקירה קצרה של שורת המועמדים הרפובליקנים שעודנה צפופה למדי, תוך אזכור כמה מהתבטאויותיהם האחרונות בנושא המדיניות האמריקאית כלפי ישראל.

מיט רומני, מושל מדינת מסצ'וסטס לשעבר

בסקר הבחירות הראשון לשנה זו שערך העיתון *דה-מוינג' גייסטר* במדינת איווה בחודש יוני, זכה מר רומני ברוב דחוק (23 אחוזים) בקרב המצביעים של המפלגה הרפובליקנית העשויים להצביע בוועידה המפלגתית. מר רומני, שנכשל בניסיונו לזכות במועמדות המפלגה הרפובליקנית לנשיאות בבחירות 2008, אמר כי הנשיא אובמה "זרק את ישראל מתחת לגלגלי אוטובוס" בקריאתו להציב את גבולות 67 כבסיס להסכם שלום. עוד הוא הוסיף כי: "הוא פוגע בכבוד של ישראל ופוגע ביכולת שלה לנהל משא ומתן לשלום".

מישל בכמן, נציגה בבית הנבחרים של ארצות הברית מטעם מדינת מינסוטה

הגב' בכמן, חביבת תנועת מסיבת-התה, שזכתה בעשרים ושניים אחוזי תמיכה בסקר איווה, אמרה בסרטון וידיאו שקדם למסע הבחירות שלה ואשר פורסם מוקדם יותר השנה, כי: "ישראל וארצות הברית חולקות חזון משותף נדיר – להיות אור לגויים". הגב' בכמן, נוצרייה בעלת השקפה דתית אוונגליסטית, מרבה להזכיר את הקשר הדתי שלה למדינת ישראל. היא התנדבה בקיבוץ נגב בשנת 1974, ובעקבות חוויה זו, "השתרשה בי ההכרה כי ישראל איננה רק ערש האמונה שלנו, אלא הנכס האסטרטגי הגדול ביותר של ארצות הברית באזור". במודעה המופיעה באתר האינטרנט שלה, טוענת מישל בכמן כי בנאום המזרח התיכון שלו, "בגד" אובמה במדינת ישראל.

הרמן קיין, לשעבר מנכ"ל רשת פיצריות המכונה בשם "פיצת הסנדק" הרמן קיין, שדרן רדיו והבעלים של קונסורציום פיצה, היה המועמד היחיד, פרט לרומני ולבכמן, שהצליח לזכות בתמיכה דו-ספרתית בסקר איווה. "איש הפיצה", כפי שיש המכנים את המועמד שלא כיהן מעולם במשרה ציבורית, זכה לעשרה אחוזי תמיכה בסקר בקרב מצביעים טיפוסיים של המפלגה הרפובליקנית. בראיון שנתן ברשת "פוקס ניוז" ב-22 במאי 2011, שב ואישר מר קיין את "דוקטרינת קיין": "אם תתעסק עם ישראל, יהיה לך עסק עם ארצות הברית". לדבריו, אם ייבחר כנשיא, הוא לא יציע לפלסטינים שום דבר במסגרת המשא ומתן לשלום, כיוון ש"איננו משוכנע כי הפלסטינים באמת מעוניינים בשלום".

ניוט גינגריץ', לשעבר יושב ראש בית הנבחרים של ארצות הברית פרשנים מטילים ספק בעתיד מסע הבחירות של מר גינגריץ' מאז התפטר הסגל הבכיר שלו כאיש אחד בראשית חודש יוני 2011. ובכל זאת, מר גינגריץ' – בעל עבר פרו-ישראלי מוכח – זכה בתמיכה של שבעה אחוזים בסקר איווה. ב-12 ביוני, אמר מר גינגריץ' לקואליציה היהודית הרפובליקנית בקליפורניה כי אם ייבחר לנשיא, ישקול, בנסיבות מסוימות, לעצור את העברת הכספים לרשות הפלסטינית. הוא הגדיר את עמדתו של הנשיא אובמה בנוגע לרשות הפלסטינית ולישראל כ"הרת אסון" עבור ישראל, וקרא לקונגרס לגנות את הצעתו של אובמה ביחס לגבולות '67.

רון פול, נציג בבית הנבחרים של ארצות הברית מטעם מדינת טקסס מר פול, חבר קונגרס ותיק המכהן בתפקיד ב-12 השנים האחרונות, זכה לכינוי "הסנדק האינטלקטואלי" של תנועת מסיבת התה. "בעוד שדרישתו של הנשיא אובמה, כי ישראל תעשה ויתורים קשים בסכסוך הגבולות שלה עשויים בהחלט לעמוד בקנה אחד עם האינטרסים שלה לטווח הארוך, רק ישראל בעצמה רשאית לקבל החלטה זו, ללא לחץ מצד ארצות הברית או פתרון כפוי של האו"ם", אמר מר פול בעקבות נאום המזרח התיכון של אובמה. בסקר איווה, זכה פול לשבעה אחוזי תמיכה.

טים פולנטי, לשעבר מושל מדינת מינסוטה מר פולנטי כינה את הצעתו של הנשיא אובמה לבסס את הגבול על סמך קווים שנקבעו לפני מלחמת ששת הימים בשנת 1967 "טעות ודרישה מסוכנת מאוד". בראיון שנתן במועצה ליחסי חוץ בחודש יוני השנה, אמר מר פולנטי: "ליבי נשבר מכך שנשיא המדינה מתייחס לישראל, ידידתנו הטובה, כבעיה במקום כבת ברית". בסקר איווה, זכה מר פולנטי לשישה אחוזי תמיכה, סימן מאכזב למסע הבחירות שלו.

ג'ון האנטסמן הבן, לשעבר מושל מדינת יוטה ושגריר ארצות הברית בסין מנהל מסע הבחירות של אובמה, דויד פלוף התבטא בעבר כלפי מר האנטסמן כרפובליקני היחיד שקצת "מלחיץ אותו" ביחס לבחירות 2012. מר האנטסמן, רפובליקני מתון יחסית, ששירת עד לאחרונה כשגריר ארצות הברית בסין, הגדיר את עמדתו של אובמה כלפי ישראל "עוינת". בתגובה לדבריו של אובמה בנושא גבולות '67, אמר מר האנטסמן: "מאז ומתמיד היה זה אחד מהעקרונות הבסיסיים של מדיניות החוץ שלנו. אנו מאפשרים לידידים ולבני ברית לגבש בעצמם את האסטרטגיה המתאימה להם. ישראל היא ידידתנו ובת בריתנו". בסקר איווה זכה מר האנטסמן לשני אחוזי תמיכה בלבד.

ריק סנטורום, כיהן בעבר בסנאט של ארצות הברית מטעם מדינת פנסילבניה סנטורום, אשר היה הרפובליקני המדורג במקום השלישי בחשיבותו בסנאט ואשר סומן ככוכב עולה במפלגתו, בטרם כשל בניסיונו לזכות בכהונה שלישית בסנאט מול מועמד דמוקרטי, זוכה לדירוג גרוע בסקרים. סנטורום פרסם מאמר בעמוד הדעות בעיתון ב-20 במאי, 2011, למחרת נאום "המזרח התיכון" של אובמה, ובו כתב כי ישראל מעולם לא ניצבה בפני סכנה חמורה יותר להיעלם, וכי מר אובמה "פשוט סיכן עוד יותר את עצם קיומה של מדינת ישראל".

גארי אי. ג'ונסון, לשעבר מושל מדינת ניו-מקסיקו
מר ג'ונסון, הדוגל בחופש דת ומחשבה אשר ידוע בזכות המאמצים שהשקיע במשך שתי תקופות כהונתו כמושל מדינת ניו-מקסיקו להפוך את סם המריחואנה לחוקי, חסר בסיס תומכים ברור ואינו מוכר מחוץ לגבולות מדינתו. "ביקרתי בישראל וברמת הגולן, ואני מבין את האיומים הנשקפים לישראל מבחוץ ומבפנים", הוא אמר כשנשאל לגבי דעותיו בנושא המזרח התיכון וישראל בינואר 2010. "איני יכול לסכם את עמדתי שכן הסוגיות סבוכות מדי".

תדיאוס מק'קוטר, נציג בבית הנבחרים של ארצות הברית מטעם מדינת מישיגן
מר מק'קוטר, חבר קונגרס ממדינת מישיגן שזו לו תקופת כהונתו החמישית, השיק את מועמדותו – בעלת הסיכויים הקלושים – לנשיאות, בראשית יולי 2011. "שלוש במזרח התיכון לא ייכון כתוצאה מפתרונות שרירותיים או חד צדדיים וכפויים, אשר יובילו רק לאי יציבות רבה יותר באזור", קבע מק'קוטר בהודעה שפרסם מיד לאחר נאום המזרח התיכון של הנשיא אובמה.

שרה פיילין, לשעבר מושלת מדינת אלסקה ומועמדת לסגן-נשיא בבחירות 2008
המגרש הרפובליקני "טרם הוכרע", אמרה שרה פיילין, העשויה להצטרף למרוץ בקרוב, לעיתונאי מה-ניוזוויק בראשית יולי 2011. "אך אני מאמינה שביכולתי לנצח". הגב' פיילין, שסטתה מהקו הרשמי של מדיניות ארצות הברית בארבעים השנים האחרונות כאשר קראה להרחבת ההתנחלויות בנובמבר 2009, הגיבה לנאום המזרח התיכון של הנשיא אובמה בעמוד הפייסבוק שלה: "הנשיא אובמה, טמן לישראל מלכודת מבלי להתייחס לעובדות בשטח ומבלי להתייחס לעובדה שמול ישראל ניצבים בשולחן הדיונים ארגון הטרור של החמאס והפתי"ח בן בריתו".

ריק פרי, מושל מדינת טקסס
עוזריו של ריק פרי אומרים, כי דעתו חצויה באשר להתמודדות במרוץ לנשיאות. מר פרי מתח ביקורת על הנשיא אובמה לאחר נאום המזרח התיכון שלו, וטען כי הוא גורם להרחקתה של ישראל, "אחת משותפתנו הגדולות ביותר" במלחמה נגד הטרור. "הנשיא אובמה מבקש מידידינו הישראלים לוותר על יותר מדי ביטחון ושטחים כנקודת פתיחה לחידוש תהליך השלום", הוא אמר.